

HET BESTE UIT
TWEË WERELDEN

DE KLEINE JOHANNES EN DE KLEINE CAMIEL

Een gesprek met Hannie van der Pol
en 4 van de 140 vrijwilligers bij Nusantara

Door Peter Huijs, BTH-Thinkpictures

Dat er middelbare scholieren zijn die best wel tijd willen maken om vrijwilligerswerk te doen zal u niet verbazen. Ze doen dat voor kinderen (30 procent), of bij een sportclub (29 procent) of bij het organiseren van grote evenementen (20 procent). Maar vrijwillig aan het werk bij ouderen, dat hoor je maar zelden. Nusantara heeft evenwel Camiel (15) die als hij even kan een helpende hand biedt!

Camiel zit bij ons gesprek, met drie andere vrijwilligers. Hij zit in de derde klas van het St. Vituscollege in Bussum en moet tussen-door 'even naar school' om een tentamenafsprake te maken. 'Ik wilde graag wat doen, en dus ging ik praten met Vestia Welzijn', zegt hij, 'en in hun bestand zat ook Patria in Bussum. Ik weet nog niets van de Indische cultuur, maar ik houd van oude mensen. Ik ben best graag bij mijn grootouders en trouwens, mijn overgrootmoeder is 104!' Bij Patria kan hij van alles doen. Momenteel werkt hij mee bij het buffet, en hij is een van de 140 vrijwilligers die zich in de locatie Patria en Rumah Saya als ondersteuning inzetten. De maatschappelijke veranderingen (bedoeld zijn ook de bezuinigingen) maken dat vrijwilligers in de zorg absoluut onmisbaar zijn geworden. Er is steeds meer vraag

naar hen en in de zorg er wordt ook steeds meer van hen verwacht.

Hannie van der Pol is naast facilitair manager tevens coördinator vrijwilligers bij Nusantara. Zij kan dat volledig onderschrijven. 'Kijk maar bij ons', zegt ze. 'Toen ik in 1997 bij Patria, nog in Baarn, begon, werkten we met 11 vrijwilligers, nu zijn er 82! Het is een unieke groep; er zijn bijna twee vrijwilligers op één bewoner. Nusantara in het geheel heeft 140

'WAT MIJ METEEN TROF, WAS HOE MEN MIJ ALTIJD VRIENDELIJK BEGROETTE. ER WAS METEEN BELANGSTELLING'

vrijwilligers en zou helemaal niet met dezelfde kwaliteit kunnen draaien zonder hen. Juist door hen blijft het unieke saamhorigheidsgevoel van onze instelling bewaard.'

Bij Nusantara voeren vrijwilligers geen verpleegkundige of medische taken uit. Wel ondersteunen zij de zieken en nemen de druk weg bij hun familie of naasten. Het is niet te onderschatten hoe heilzaam hun aanwezigheid is. Niet alleen door de lichte, verzorgende taken in en rondom het bed,

maar juist ook door het op de achtergrond aanwezig zijn en luisteren. Zij brengen huiselijkheid en warmte, ze zijn de olie tussen de raderen bij de dagelijkse gang van zaken en zij observeren, signaleren en schakelen waar nodig professionele zorg in. 'Er zijn voor de mensen', daarin ligt hun voornaamste taak. Hannie van der Pol: 'Maar als organisatie moeten wij er ook zijn voor de vrijwilligers! Dat is een van de dingen die ik als coördinator echt belangrijk vind. Want zij geven

zich helemaal, zij offeren hun vrije tijd op, en maken ook veel mee. Zij krijgen veel te horen, en als zij het eens moeilijk hebben, dan wil ik dat wij er zijn, zodat ze die zorgen niet mee naar huis hoeven te nemen.'

Erika Simons kende de locatie Patria al langer vanaf de buitenkant: de pasar Patria die traditioneel elk jaar rond het gebouw wordt gehouden, trok al in 2005 haar aandacht. 'Toen in 2009 mijn tante hier ging wonen,

Van links naar rechts: Hannie van de Pol, Camiel, Erika Simons, Riek Marris en Janine van Zee-de Wolf.

kwam ik er ook binnen, om haar te bezoeken. Wat mij meteen trof, was hoe men mij altijd vriendelijk begroette. Er was meteen belangstelling. Ik ben iemand die niet kan stilzitten, en toen ik zonder werk kwam, solliciteerde ik hier voor een job in de keuken. Dat werd 'm niet, maar daar zeiden ze wel: 'Waarom geef je je niet op als vrijwilliger? Zo ben ik hier begonnen, net als Camiel, bij het buffet.' 'We hebben twee tafels die extra zorg bij de maaltijd nodig hebben', zegt Erika. 'Die geef je wat extra aandacht, juist tijdens het eten, want dat is het moment in de Indische cultuur, maar dat moet je wel juist doseren, want anders ontstaat er wrevel. Zij kunnen niet veel meer en zijn daarom extra kwetsbaar, maar je moet ieder wel de juiste hoeveelheid aandacht geven, anders worden ze jaloers!'

'Iedereen roemt de warme en sociale sfeer bij Nusantara', zegt Hannie, 'en terecht. Zowel in Patria te Bussem, Rumah Saya te Apeldoorn als in Rumah Melati te Almere geldt dat niet alleen voor alle professionele medewerkers, maar ook voor wat er van de bewoners

uitgaat. De gezichten stralen, er is contact en ze bedanken de vrijwilligers voor alles, de mensen waarderen enorm wat zij doen.' Janine van Zee-de Wolf is in haar werkzame bestaan kwaliteitsfunctionaris Arbo- en milieuzaken, en het is een aspect dat bij haar vrijwilligerswerk in Patria wel eens doorwerkt. Als vrijwilliger is zij voorzitter voor de Stichting Vrienden van Patria. Janine is de dochter van een Indischman die in 1951 als vijfjarig jongetje uit Soerabaja met zijn ouder belandde in een pension in Bolsward, Friesland. Later verhuisden zij naar Groningen en trouwde hij met een Groningse. Janine is op haar beurt ook weer met een Indo getrouwd. Je zou met recht kunnen zeggen dat zij als mix van Groningen en Indië het nieuwe motto van Nusantara belichaamt: 'het beste uit twee werelden!' Overigens doet haar vader – 69 is hij – ook vrijwilligerswerk in Patria. Janine: 'Hier voelt hij zich na zijn werkzame leven bij de marine en de politie helemaal thuis komen. Er kwam een bepaalde rust over hem. Grappig was ook dat sommigen van de bewoners hem nog als klein jongetje hebben gekend! En zelf wil ik ook iets doen voor de

Indische gemeenschap, en de cultuur ook weer overbrengen op mijn twee dochters, want zij zijn toch ook vierde generatie Indo's. Ik vind het belangrijk dat zij daarmee verbonden zijn. En wat men hier allemaal doet voor de bewoners! Ik vind het fantastisch wat Hannie voor elkaar krijgt; maar ook wat Pieter de Hartog met zijn keukenbrigade voor de mensen doet, hoe hij de bewoners bij de maaltijden betreft, hoe hij erin geslaagd is al die gerechten uit grootmoeders keuken te herintroduceren, en het 'koken met sterren' – ook zo'n geweldig project. Dat zie je toch niet veel meer. Met onze stichting Vrienden van Patria bieden we culturele evenementen: de vrijdagmiddagsoos, en op zaterdag de kumpulans, bijeenkomsten waarbij gezelligheid, muziek en eten, altijd eten, centraal staan. Je praat met elkaar, je weet waar ze vandaan komen, je herkent heel veel en door de aandacht die je geeft, maak je dat zij ook met hun verhalen komen. Bijvoorbeeld de overgave waarmee ze als tachtigjarigen (en ouder!) in de keuken helpen om de zakjes kroepoek helpen vullen en dichtknopen. Erika: 'Ja, maar zo ging dat vroeger ook! Nu

'JE BENT BEGAAN, JE KOMT KOFFIE BRENGEN EN JE MAAKT EEN PRAATJE EN VRAAGT HEN HOE HET GAAT...'

zijn er overal toko's, maar vroeger had je de *waroeng keliling*, een soort SRV-kruidenwagen die langskwam met allerlei gerechten en ingrediënten van de Indische keuken, met kroepoek en emping en etenswaar. En die gerechten werden onder andere hier klaargemaakt.'

Riek Marris, 80+, is een van de oudste vrijwilligers van Nusantara. Zij werkt als vrijwilliger al heel lang bij Patria. Haar affectie voor de Indische gemeenschap komt voort uit de jaren dat ze op haar 26ste met haar man naar Azië reisde en op Pulau Ubin kwam te wonen, een van de eilandjes bij Singapore in Maleisië.

'Toen mijn man overleed, heeft Hannie me heel goed opgevangen, en het huis en de cultuur troostten mij. Ik voelde me opgenomen, en het geheel trok mij aan. Ik ben er erg graag, maar wat ik jammer vind, is dat we de laatste paar jaar als vrijwilligers wat minder betrokken raken, vanwege de verandering in de zorgzwaartepakketten. Vroeger ging je sa-

men poffertjes maken, of naar de Keukenhof, of naar Den Haag, maar dat gaat met de huidige bewoners toch minder. Ook konden we wat meer individuele ondersteuning bieden, of je kon meedoen met recreatieve activiteiten. Je wil graag contact, en het is fijn om gemeenschappelijke herinneringen op te halen. Met sommige bewoners heb je het dan over het Raffles Hotel in Singapore, een prachtig westerse ambiance, waar iedereen die er een beetje toe deed kwam. Dat was een begrip voor reizigers. En zo raak je van lieverlee toch bevriend met de bewoners, je bent begaan, je komt koffie brengen en je maakt een praatje en vraagt hen hoe het gaat...'

'Wat ook zo opvalt', vertellen Janine en Riek, 'is dat veel van deze oudere bewoners uit hun verleden ook een apart gevoel voor humor meebrengen. Ze hebben in hun tijd een hoop ellende doorgemaakt, en daarover praten Indische mensen niet zo gemakkelijk. Maar de tropen zaten ook vol avonturen, en

als ze dan gaan vertellen komen er lichtjes in hun ogen! Echt van die mooie verhalen, en het is heerlijk om die te horen.'

Hannie: 'Nou, maar als deze mensen ouder worden, gaan veel van hen weer in het Maleis denken en voelen, en praten. En dan komen ook al die herinneringen van toen boven. Het is dan fijn dat er hier mensen zijn, die hen begrijpen, die een beetje van hun taal verstaan en hun het gevoel kunnen geven dat ze niet alleen zijn.'

Hannie: 'Een bijzondere groep is de vrijwilligersgroep voor de terminale zorg. Als een van onze bewoners stervende is, hebben we een groep die we à la minute op kunnen roepen. Zij komen dan en zijn al aanwezig, als de familie bijvoorbeeld van ver moet komen. Daarna zijn zij op de achtergrond aanwezig en staan klaar om de familie bij te staan. In feite verlenen zij 24 uur per dag zorg bij een stervende en zijn steeds in overleg met de familie. Als organisatie gaf de gemeente Bussum ons daarvoor een beeldje van 'De kleine Johannes' een erkentelijkheidssymbool voor onbaatzuchtigheid, voor een unieke gecreëerde situatie die het welzijn van anderen bevordert. Dat koesteren we en we zijn er ongekend trots op!' <

HET BESTE UIT TWEË WERELDEN

Zoekt u voor uzelf of voor familie een plek waar de verzorgers het leven en de behoeften van ouderen echt kennen en begrijpen? Zoekt u een thuis waar de eigen waarde, kwaliteiten en mogelijkheden tellen?

U vindt het in onze woon- en zorgcentra. Wij leveren onze zorg en diensten vanuit de Indische achtergrond en cultuur. Altijd op basis van persoonlijke vrijheid om aan uw eigen leven invulling te geven. Een plaats voor spontaan en dagelijks contact, 'net als thuis', waar de familiesfeer duidelijk tot uitdrukking komt.

In onze centra ziet, ruikt en proeft u het voormalig Nederlands-Indië. U herkent direct de Indische kunst & cultuur, de gastvrijheid en de verbondenheid met het verleden. U ziet dat allemaal terug in activiteiten die wij regelmatig organiseren in onze woon- en zorgcentra. In muziek en dans. In aandacht voor de balans tussen

lichaam en geest. In kumpulan en makan-activiteiten.

Bent u geïnteresseerd?

U kunt ons bellen:

 (055) 534 00 10

of u kunt ons een e-mail sturen:
info@nusantara.nl.

PATRIA

Ceintuurbaan 281
1402 HM Bussum
T (035) 6926111

RUMAH MELATI

Raemdonckstraat 76
1336 AL Almere
T (036) 529 62 97

RUMAH SAYA

Klein Hattem 34
7339 HJ Ugchelen
T (055) 534 00 10